

بررسی و تحلیل نقش فضاهای شهری عمومی در ارتقای تعاملات اجتماعی (نمونه موردی: محدوده خیابان استاندارد)

سیاوش حاجی فتحعلی

۱- دانشجوی کارشناسی مهندسی شهرسازی و قزوین خیابان شهید بابایی خیابان استاندارد - پلاک ۱۸، دانشگاه آزاد اسلامی قزوین،
(siavash.qz۹۴@gmail.com)

چکیده

بحث فضای عمومی شهری، از دغدغه های بسیار پر جاذبه ای در حیطه شهر سازی است که بسیاری از نظریه پردازان این رشته را به سوی خود جذب نموده و توجه آنان را به خود معطوف داشته است. در طول تاریخ، همواره تصور بشر و به تبع آن تعریف وی از فضا و فضای شهری دچار تغییرات شگرفی گشته است. امروزه اساساً فضای شهری بعدی اجتماعی از تعریف فضای صرف شناخته می شود؛ هرچند هنوز هم عمده شناخت، تحلیل و طراحی فضا در شهرها بیشتر با تاکید بر جنبه های زیبایی شناختی و با تکیه بر نظریات فرمالیستی صورت می پذیرد و به محتوا کمتر توجه می شود. در این مقاله ارتباط بین فضاهای عمومی شهری و تعاملات اجتماعی با بهره گیری از روش توصیفی و پیمایشی و میدانی مورد بررسی قرار گرفته است و این نتیجه حاصل شده است که فضای شهری به دلیل عمومیت، قطعیت و تکرار شونده ای اثرات آن دارای نقش اجتماعی است و محدوده خیابان استاندارد شهر قزوین و به ویژه میدان امام رضا که به گونه ای حالت مرکز محله را دارد معیارهای یک فضای شهری عمومی را در تعاملات اجتماعی مورد بررسی و تحلیل قرار داده است.

واژه های کلیدی: فضاهای شهری عمومی، تعاملات اجتماعی، خیابان استاندارد

۱- مقدمه

فضاهای شهری بخشی از فضای باز و عمومی شهرها هستند که به نوعی تجلی ماهیت زندگی جمعی است و هویت فضاهای کالبدی شهری به واسطه وجود انسان و تعاملات اجتماعی انسان است که معنا پیدا می کند و هویت می گیرد. در حال حاضر کوچه و خیابان و معابر میادین شهری شهرهای ما یا آنقدر کسل و خسته کننده و نسبت به محیط بی تفاوت یا آنقدر مغشوش و شلوغ که آرامش را گرفته و تشویش ایجاد می کنند. در گذشته پیشینیان ما در این توانایی را داشتند که فضاهای شهری خود را بر اساس نیاز خود می ساختند آنها یک در هم تنیدگی کارا و خاصی بین همه ابعاد زندگی در همه فضاهای شهری خود به وجود آورده بودند. فضاهای آنها به طور همزمان دارای معانی و عملکردهای متفاوتی و متنوعی بوده است و همواره می توانستند پذیرای زندگی جمعی باشند.

امروزه در بسیاری از شهرهای کشورمان، عرصه های عمومی غالباً به نیاز انسان به عنوان یک موجود اجتماعی به درستی پاسخگو نبوده و مردم تنها به فضاهای شهری به عنوان مسیری برای گذر می نگرند؛ در واقع این فضاها به جای آنکه مردم را به مکث و حضور و برقراری مراودات اجتماعی دعوت کنند، آن را به فرار تشویق می کنند و دیگر تجربه برخورد با دیگران، حس تعلق به جامعه، دیدارهای چهره به چهره، تعاملات اجتماعی و تجربه دیدن و دیده شدن به عنوان یکی از مهم ترین نیازهای